

NOTĂ DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege privind statutul oamenilor de creație

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului de act normativ
Proiectul de Lege privind statutul oamenilor de creație este elaborat de Ministerul Culturii. În vederea elaborării proiectului s-au luat în vedere recomandările și suportul uniunilor de creație.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1 Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ.</i>
Prezentul proiect de lege este elaborat în vederea executării măsurilor de ordin normativ prevăzute la pct. 5.8 alin. (17) din Strategia Națională de Dezvoltare, Capitolul V Cultură, alin. (1), Planul Național de Reglementări, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024 (acțiunea nr. 415), Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027 (Obiectivul general 4) și Planul de Acțiuni al Ministerului Culturii pentru anul 2025 (Obiectivul nr. 1.1 Dezvoltarea și promovarea sectorului cultural, creativității artistice și industriilor creative, acțiunea nr. 1). Totodată, elaborarea acestui proiect derivă din acțiunea nr. 61 stabilită în Programul Național de Aderare pentru anii 2025-2029, HG nr. 306/2025, Anexa A al Capitolului 26 Educație și cultură, care vizează alinierea proiectului de Lege la Raportul OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi” din 2023 (recomandările Comisiei Europene la raportul de extindere din anii 2023 și 2024). Necesitatea elaborării acestui proiect de lege rezultă inclusiv și din alte documente internaționale relevante: - Recomandarea UNESCO privind Statutul Artistului de la a 21-a întâlnire de la Belgrad, 23.09-28.10.1980; - Raportul consolidat al UNESCO din 7 noiembrie 2023 privind implementarea Recomandării UNESCO privind Statutul Artistului din 1980; - Rezoluția Parlamentului European din 7 iunie 2007 privind statutul social al artiștilor (2006/2249(INI)); și - Rezoluția Parlamentului European din 20 octombrie 2021 referitoare la situația artiștilor și la redresarea culturală în UE (2020/2261(INI)); - Rezoluția Consiliului privind Planul de lucru al UE pentru cultură 2023–2026 2022/C 466/01. - Cadrul UE pentru situația socială și profesională a artiștilor și lucrătorilor din sectoarele culturale și creative și Rezoluția Parlamentului European din 21 noiembrie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei privind cadrul UE pentru situația socială și profesională a artiștilor și lucrătorilor din sectoarele culturale și creative (2023/2051(INL)).
<i>2.2 Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor / lacunelor normative.</i>
Activitatea oamenilor de creație în Republica Moldova este reglementată prin Legea culturii nr. 413/1999 și Legea nr. 21/2013 cu privire la oamenii de creație și la uniunile de creație. Dacă Legea nr. 413/1999 reprezintă cadrul general aplicabil domeniului culturii și care are drept scop asigurarea și protecția dreptului constituțional al cetățenilor Republicii Moldova la activitatea culturală și stabilirea principiilor de bază ale politicii culturale a statului și a normelor juridice, în baza cărora este asigurată dezvoltarea liberă a culturii, prin Legea nr. 21/2013 au fost stabilite condițiile și criteriile de activitate specifice oamenilor de creație, în special a oamenilor de creație din domeniul literaturii, artei și a jurnalismului, fiind stabilite unele reguli privind crearea și uniunilor de creație. Din perspectiva evoluției și dezvoltării societății în general și a sociumului cultural, în

special, se constată că Legea nr. 21/2013 nu mai corespunde realităților, fiind necesară elaborarea unei legi noi care să răspundă provocărilor și standardelor noi de activitate a oamenilor de creație.

În condițiile actuale, profesioniștii din domeniul artistic, cu excepția celor angajați în câmpul muncii în temeiul contractelor individuale de muncă, nu beneficiază de un statut juridic bine definit, iar statutul oamenilor de creație astfel cum acesta este reglementat prin Legea nr. 21/2013 nu oferă nici o garanție socială artiștilor.

În cazul artiștilor, flexibilitatea și mobilitatea sunt elemente ce nu pot fi dissociate în cadrul exercitării profesiilor artistice, niciun artist, în niciun moment din cariera sa, nu este într-un totu la adăpost de precaritate, motive din care garantarea unei protecții sociale sigure reprezintă compensația obligatorie pentru caracterul aleatoriu și uneori nesigur al profesiei artistice.

De rând cu lipsa unei certitudini juridice și sociale privind statutul artiștilor, activitatea uniunilor de creație se confruntă cu aceiași incertitudine și instabilitate, în special financiară.

Actualmente, în Republica Moldova există 51 uniuni și asociații de creație, uniuni de creație, dintre care 16 sunt inactive. Toate aceste entități au statut juridic de asociații obștești și funcționează în principal în corespundere cu prevederile Legii nr. 21/2013 și Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale.

Ministerul Culturii alocă mijloace din fondurile publice doar acelor uniuni de creație care organizează și desfășoară proiecte culturale multianuale și de importanță națională și / sau internațională, iar odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 86/2020 uniunile de creație pot beneficia de alocații bugetare, doar dacă acestora, sau unor dintre ele, este atribuit statut de utilitate publică. Nici una dintre asociațiile profesionale ale oamenilor de creație nu a obținut acest statut.

Potrivit datelor Ministerului Culturii în anul 2024, la situația din 31 iulie 2024, au fost alocate mijloace bugetare doar la 7 uniuni și asociații culturale în valoare totală de 2 740 091 lei pentru proiecte culturale de importanță națională și cu frecvență multianuală.

Principalele preocupări despre starea de lucruri existentă raportat la activitatea artiștilor și la formele de asociere se rezumă la:

- lipsa unui cadru legislativ clar privind statutul artiștilor, în special a celor liber – profesioniști;
- neimplicarea statului în protecția socială a artiștilor și integrarea tinerilor în domeniile culturii;
- existența unui raport precar între stat și instituțiile culturale, cu o finanțare inefficientă.

Este evident că, cultura poate contribui la rezolvarea unor probleme sociale, precum migrația și restabilirea încrederii între diverse regiuni, însă inițiativele culturale care sunt dezvoltate trebuie să se bucure de o mai bună sustenabilitate, inclusiv financiară.

Atât timp cât sistemul actual de finanțare este inefficient, fără priorități clare și cu o dependență excesivă de bugetul central, devine necesară diversificarea surselor de finanțare prin atragerea fondurilor externe și crearea unor fonduri culturale independente, inclusiv la nivelul asociațiilor profesionale.

Cu raportare la statutul artistului, se constată că în Republica Moldova nu există un statut juridic specific care să reglementeze activitatea artiștilor liber-profesioniști. Aceasta duce la o lipsă de protecție juridică și socială pentru artiști, care se confruntă cu dificultăți majore în exercitarea activității lor creative.

Este nevoie de un act normativ dedicat statutului oamenilor de creație / artiștilor pentru a asigura o acoperire legală și protecție socială adecvată pentru artiști. Or, artiștii, inclusiv cei profesioniști, au dificultăți în a-și găsi locuri de muncă adecvate calificării

lor și mulți rămân șomeri. Integrarea socială și profesională a acestora este problematică, iar lipsa asistenței sociale adecvate agravează situația.

Statul nu oferă suficient sprijin pentru protecția socială a artiștilor și nu s-au adoptat inițiative legislative concrete pentru susținerea acestora.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Prin acest proiect de lege se urmăresc următoarele obiective principale:

Reglementarea statutului juridic și social al oamenilor de creație: legea își propune să reglementeze statutul juridic și social al oamenilor de creație, oferind garanții pentru desfășurarea activităților lor artistice și culturale. Aceasta include protecția drepturilor de autor, protecția socială și accesul echitabil la resursele necesare pentru crearea operelor de artă.

Garanțiile sociale și fiscale: prin proiect se propune ca oamenii de creație să beneficieze de protecție socială și drepturi la asigurări sociale și medicale. Potrivit proiectului de lege, artiștii liber-profesioniști sunt subiecți ai obligației de plată a contribuțiilor sociale și de sănătate, având dreptul la indemnizație de șomaj dacă îndeplinesc anumite condiții.

Recunoașterea și înregistrarea artiștilor liber-profesioniști: conform proiectului de lege artiștii liber-profesioniști trebuie să se înregistreze în **Registrul artiștilor liber-profesioniști**, administrat de Ministerul Culturii. Acest registru documentează activitățile și veniturile din drepturi de autor și contractele de creație, facilitând monitorizarea statutului lor profesional și fiscal.

Organizarea asociațiilor profesionale ale oamenilor de creație: prin acest proiect de lege se încurajează constituirea **asociațiilor profesionale** ale oamenilor de creație, care au drept scop apărarea drepturilor lor profesionale și promovarea intereselor în fața autorităților publice. Aceste asociații sunt entități juridice fără scop lucrativ, independente de stat și de partidele politice.

Indemnizația de merit: proiectul de lege reglementează în continuare **indemnizația de merit** ca distincție acordată pentru realizări deosebite în diverse domenii culturale, precum creația muzicală, cinematografică, literară, teatrală etc. Aceasta va fi acordată anual pe baza propunerilor Ministerului Culturii, asociațiilor profesionale și a Comisiei naționale. Prin acest proiect se propune ca activitatea Comisiei naționale și procedura de acordare a indemnizației de merit să fie aprobată de Guvern.

Suport financiar și fiscal pentru oamenii de creație: conform proiectului oamenii de creație și asociațiile profesionale pot beneficia de **suport financiar din bugetul public** pentru desfășurarea activităților artistice și culturale. Guvernul va stabili mecanismele pentru acordarea sprijinului financiar, iar asociațiile vor avea acces la resurse și fonduri pentru dezvoltare organizațională și evenimente culturale.

3.1 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Proiectul de lege propus conține reglementări privind statutul juridic și social al artistului, garanțiile sociale și fiscale, prevederi care determină cadrul normativ pentru recunoașterea și înregistrarea artiștilor liber – profesioniști, prevederi privind organizarea și activitatea asociațiilor profesionale ale oamenilor de creație, inclusiv posibilitatea acestora de a accesa fonduri publice și atrase, determină cadrul legal pentru asigurarea suportului financiar atât de necesar oamenilor de creație.

Succint, proiectul de lege definește clar statutul profesional și social al oamenilor de creație prin instituirea unor definiții clare și precise pentru termenii relevanți, precum "activitate de creație artistică", "artist profesionist", "artist liber-profesionist".

Proiectul de lege prevede că oamenii de creație pot lucra ca angajați, liber-profesioniști sau în cadrul contractelor civile, având dreptul de a-și publica operele în afara unui contract de muncă, artiștilor fiind asigurate drepturi fundamentale precum libertatea de exprimare artistică și recunoașterea contribuției artistului la societate, fiind subliniată

importanța operelor artistice și culturale pentru dezvoltarea culturii naționale.

Potrivit proiectului de lege, oamenii de creație beneficiază de măsuri clare de protecție socială. Aceasta presupune că, oamenii de creație, inclusiv artiștii liber-profesioniști, sunt obligați să contribuie la sistemele sociale, iar în schimb au dreptul la pensie și asistență medicală. Artiștii care nu obțin venituri din activități de creație pentru o perioadă de minimum 60 de zile sunt eligibili pentru indemnizații de șomaj, cu condiția să îndeplinească criteriile de cotizare și să fie înregistrați în Registrul artiștilor liber-profesioniști. Oamenii de creație care folosesc spațiul locativ pentru activități artistice pot deduce din venit cheltuielile aferente utilităților, în anumite condiții.

Un alt element nou propus prin acest proiect de lege se referă la recunoașterea artiștilor liber – profesioniști. Artiștii care desfășoară activități independente trebuie să fie înregistrați într-un Registru al artiștilor liber-profesioniști. Ministerul Culturii va administra acest registru, care include informații despre veniturile din drepturi de autor și contractele civile ale artiștilor.

Conform proiectului, calitatea de artist liber-profesionist conferă anumite drepturi și obligații fiscale și sociale, iar înregistrarea este necesară pentru a accesa indemnizațiile și alte beneficii. Această înregistrare formalizează activitatea liber-profesionistă, oferind un statut recunoscut și protecție legală, inclusiv drepturi la vechime în muncă și protecția proprietății intelectuale.

Legea oferă cadrul necesar pentru constituirea și funcționarea asociațiilor profesionale ale oamenilor de creație. În accepțiunea proiectului, aceste asociații sunt entități juridice fără scop lucrativ, care apără drepturile și promovează interesele economice și sociale ale membrilor lor. Asociațiile sunt independente de stat și de partidele politice, având libertatea de a desfășura activități economice și sociale în beneficiul publicului larg, precum organizarea de cursuri de formare profesională sau sprijin material pentru membri. Ele pot negocia contracte colective și sprijini membrii în procesele de mediere, arbitraj sau litigii, având un rol strategic în realizarea programelor de stat în domeniul culturii.

Nu în ultimul rând, prin acest proiect de lege se propune ca procedura de acordare a indemnizației de merit și activitatea comisiei naționale să fie determinată prin hotărâre de guvern. Astfel atunci când devine necesară modificarea procedurilor sau criteriilor de selecție a persoanelor care pot fi desemnați pentru primirea acestei distincții de stat, această intervenție să dureze cât mai scurt în timp.

Pentru soluționarea problemei legat de sprijinul financiar al uniunilor de creație, proiectul de lege vine cu reglementări care vizează competența Guvernului în stabilirea mecanismelor pentru acordarea de fonduri nerambursabile, contractarea de lucrări și servicii culturale și acordarea de sprijin financiar pentru evenimente și proiecte culturale de importanță națională.

Potrivit proiectului de lege, asociațiile profesionale pot solicita sprijin financiar din bugetul de stat pentru formarea continuă, desfășurarea activităților artistice, acoperirea cheltuielilor organizatorice și pentru alte inițiative culturale, iar oamenii de creație pot primi facilități fiscale, înlesniri la achitarea taxelor și acces preferențial la proprietăți publice pentru desfășurarea activităților lor.

Toate aceste prevederi încorporate în acest proiect de lege creează un cadru legislativ și de sprijin destinat consolidării statutului și rolului oamenilor de creație în societate, oferindu-le protecție, recunoaștere și acces la resurse financiare și sociale.

Nu în ultimul rând este de menționat că proiectul de lege, în norme tranzitorii, stabilește

cadru temporal distinct pentru intrarea în vigoare atât a legii, cât și a unor prevederi distincte, oferind astfel termen tranzitoriu necesar și suficient pentru ajustarea cadrului normativ subsecvent și subordonat necesar aplicării eficiente a acestei legi, inclusiv timp necesar și uniunilor de creație pentru ajustarea statutelor acestora la prevederile noii legi.
<i>3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</i>
Opțiunea alternativă analizată este varianta de „a nu interveni”, adică menținerea situației actuale. În absența aprobării și implementării proiectului propus, nu ar exista măsuri normative pentru aplicarea politicilor Guvernului și a priorităților stabilite pe termen mediu și lung. Această inacțiune ar perpetua lacunele existente, în special lipsa unui cadru legislativ și de sprijin dedicat consolidării statutului și rolului oamenilor de creație în societate. În consecință, oamenii de creație ar rămâne fără protecția necesară, fără recunoașterea cuvenită și fără acces la resurse financiare și sociale adecvate. În concluzie, elaborarea proiectului de lege a fost considerată singura opțiune viabilă, întrucât aceasta va asigura crearea unui cadru legislativ adecvat pentru susținerea și consolidarea statutului oamenilor de creație, oferindu-le protecție juridică, recunoaștere socială și acces la resurse financiare și sociale, în conformitate cu politicile și prioritățile Guvernului pe termen mediu și lung.
4. Analiza impactului de reglementare.
<i>4.1. Impactul asupra sectorului public</i>
Proiectul de Lege privind statutul oamenilor de creație va avea un impact pozitiv asupra recunoașterii și consolidării rolului social al acestora, contribuind la valorizarea activității culturale și artistice în societate. De asemenea, va oferi un cadru legislativ clar și predictibil pentru susținerea oamenilor de creație, facilitând accesul acestora la drepturi și beneficii care reflectă importanța contribuției lor la dezvoltarea identității culturale naționale.
<i>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</i>
Implementarea prevederilor prezentului proiect de lege implică cheltuieli destinate susținerii financiare a inițiativelor artiștilor și asociațiilor profesionale/uniunilor de creație. În context, Ministerul Culturii, ca organ central de specialitate, responsabil de elaborarea proiectelor în domeniul culturii anual planifică și prevede mijloace financiare necesare pentru susținerea artiștilor, beneficiarilor de indemnizații de merit (indemnizații viagere) și uniunilor de creație, atât la etapa elaborării cadrului bugetar pe termen mediu, cât și la etapa proiectului Legii bugetului de stat pentru anul viitor. Pentru anul 2026, cheltuielile aferente implementării prezentului proiect de Lege, în cadrul domeniilor de intervenție: finanțarea proiectelor culturale implementate de organizațiile necomerciale și acordarea indemnizațiilor de merit (<i>pensii viagere</i>), vor fi realizate în limita alocațiilor bugetare aprobate Ministerului Culturii de către Ministerul Finanțelor, prin proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2026, la subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” (activitatea <i>Fondul național al culturii</i>), în sumă estimată de 31 mln. lei, și respectiv 44 mln. lei (<i>pensii viagere</i>). Cu referire la aplicarea prevederilor Legii privind statutul omului de creație, <i>în ceea ce privește susținerea stimulentei fiscale (spre ex.: artiștii au dreptul de a deduce cheltuieli fiscale pentru activitățile lor de creație și pot beneficia de deduceri pentru utilizarea spațiului locativ în scopuri artistice) potrivit prevederilor reglementate de Codul fiscal și a prestațiilor sociale destinate oamenilor de creație</i>, alocarea mijloacelor suplimentare necesare va fi solicitată prin propuneri bugetare, după instituirea și operaționalizarea mecanismelor corespunzătoare. Subsidiar, ținem să comunicăm că în documentul de planificare CBTM 2025-2027, aprobat prin HG nr. 561/2024, sunt prevăzute un volum de 32 mln. lei (2026) și 32,5 mln. lei (2027) în limitele stabilite pentru subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” (activitatea <i>Fondul național al culturii</i>), iar pentru indemnizații viagere pentru merite deosebite în domeniul culturii sunt prevăzute sumele 38,4 mln. (2026) și 38, 9 mln. (2027).

4.3. <i>Impactul asupra sectorului privat</i>
Nu este aplicabil
4.4. <i>Impactul social</i>
Proiectul de Lege privind statutul oamenilor de creație va avea un impact social pozitiv asupra condiției profesionale și sociale a acestora, prin recunoașterea contribuției la viața culturală a societății. Prin instituirea unor drepturi și mecanisme de sprijin adecvate, legea va contribui la îmbunătățirea calității vieții oamenilor de creație, la reducerea vulnerabilităților sociale cu care se confruntă și la încurajarea implicării active în promovarea valorilor culturale. Totodată, va stimula coeziunea socială și va spori accesul publicului la actul de cultură, prin susținerea sustenabilă a sectorului cultural și creativ.
4.4.1. <i>Impactul asupra datelor cu caracter personal</i>
4.4.2. <i>Impactul asupra echității și egalității de gen</i>
Nu este aplicabil
4.5. <i>Impactul asupra mediului</i>
Nu este aplicabil
4.6. <i>Alte impacturi și informații relevante</i>
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului de lege cu legislația UE
5.1. <i>Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Proiectul nu are ca scop direct și declarat transpunerea legislației naționale cu legislația UE. Totuși, proiectul este compatibil cu legislația UE, va alinia Recomandarea UNESCO din 1980 privind statutul artistului și Raportul OMC „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi” din 2023 (<i>recomandările Comisiei Europene la raportul de extindere din anii 2023 și 2024</i>). Atât recomandarea UNESCO privind statutul artistului, adoptată în 1980, cât și „Statutul artiștilor și profesioniștilor culturali și creativi” din 2023 propune un cadru internațional care subliniază nevoia de a proteja drepturile și statutul artiștilor prin mecanisme legislative, sociale și economice. Recomandările UNESCO se concentrează pe următoarele aspecte esențiale: - Drepturile sociale și economice ale artiștilor (acces la protecție socială, securitate în muncă și recunoaștere profesională); - Libertatea de expresie și drepturile morale (libertatea artistică și protecția drepturilor de autor); - Educația și formarea profesională a artiștilor; - Recunoașterea și susținerea rolului artistului în societate. Raportând prevederile proiectului de lege la principalele aspecte evidențiate în recomandarea UNESCO din 1980 privind statutul artistului, putem constata că, UNESCO pune accent pe protecția socială a artiștilor, inclusiv asigurări de sănătate, pensii și condiții de muncă decente. Proiectul de lege prevede măsuri detaliate pentru protecția socială a artiștilor, mai ales a celor liber-profesioniști: • Accesul la asigurări sociale și de sănătate este clar prevăzut. Artiștii liber-profesioniști trebuie să contribuie la sistemele de asigurări sociale și, în schimb, beneficiază de indemnizații de șomaj, pensii și alte drepturi de protecție socială. • Artiștii au dreptul de a deduce cheltuieli fiscale pentru activitățile lor de creație și pot beneficia de deduceri pentru utilizarea spațiului locativ în scopuri artistice. UNESCO subliniază că libertatea de expresie artistică și drepturile morale sunt fundamentale pentru artiști. Proiectul de lege garantează: • Libertatea de exprimare artistică și autonomia artistică prin recunoașterea importanței activității artistice și libertății de creație. • Artiștii sunt titulari exclusivi ai drepturilor de autor asupra operelor lor, iar proiectul de lege asigură protecția acestora conform legislației privind drepturile de autor.

UNESCO recomandă accesul la **educație și formare continuă** pentru artiști. Proiectul de lege prevede că:

- **Asociațiile profesionale** au dreptul să organizeze cursuri de formare și reconversie profesională pentru membrii lor, ceea ce contribuie la **educația continuă** a artiștilor
- De asemenea, proiectul de lege prevede un **suport financiar** pentru dezvoltarea profesională și artistică a oamenilor de creație.

UNESCO subliniază importanța **rolului cultural și social al artistului** și necesitatea recunoașterii acestuia. Proiectul de lege contribuie la **recunoașterea formală a artiștilor** prin înregistrarea lor în Registrul Artiștilor Liber-Profesioniști, oferindu-le un statut profesional clar.

Această scurtă analiză comparativă permite să afirmăm că, proiectul de lege privind statutul oamenilor de creație este bine aliniat cu recomandările UNESCO și asigură protecția drepturilor sociale și economice ale artiștilor, protejează libertatea de expresie și drepturile de autor, promovează educația continuă și susține rolul social al artiștilor. Totuși, implementarea practică a acestor prevederi va fi esențială pentru a atinge pe deplin obiectivele UNESCO.

Cu raportare la Recomandările Parlamentului European (2007 și 2021), inclusiv cu raportare la Cadrul UE pentru situația socială și profesională a artiștilor și lucrătorilor din sectoarele culturale și creative, Rezoluția Parlamentului European din 21 noiembrie 2023 conținând recomandări adresate Comisiei privind cadrul UE pentru situația socială și profesională a artiștilor și lucrătorilor din sectoarele culturale și creative (2023/2051(INL)) – în continuare Cadrul UE, putem afirma că acest proiect de lege se circumscrie și Cadrului UE pentru statutul artistului.

Cadrul UE subliniază necesitatea unui statut profesional clar pentru artiști, inclusiv identificarea și recunoașterea specificităților muncii lor în diverse forme (liber-profesioniști, angajați temporari etc.), iar proiectul de lege prevede măsuri similare prin înregistrarea artiștilor în Registrul artiștilor liber-profesioniști, oferindu-le acestora un statut juridic recunoscut.

UE recomandă un acces extins la securitatea socială, inclusiv asigurări de sănătate și pensii adecvate, pentru a proteja artiștii împotriva vulnerabilităților legate de natura atipică a muncii lor. În acest sens, proiectul de lege prevede dreptul artiștilor la asigurări sociale și indemnizații de șomaj, ceea ce este conform cu cerințele UE.

În Cadrul UE, asociațiile profesionale au un rol important în negocierea colectivă și în apărarea drepturilor artiștilor. În acord cu aceasta, proiectul de lege prevede înființarea asociațiilor profesionale ale artiștilor, care au o funcție similară, sprijinind și protejând drepturile acestora.

Din această analiză succintă a compatibilității proiectului de lege cu cadrul UE privind statutul artistului putem deduce că, proiectul de lege este aliniat cu principiile UE în ceea ce privește protecția socială și juridică a artiștilor, recunoașterea statutului profesional și asigurarea unor drepturi fundamentale.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ.

Principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă sunt artiștii profesioniști /artiști liber profesioniști și asociațiile/unionile acestora. Persoanele vizate au fost invitate să se expună vizavi de prevederile noului proiect de lege. Astfel, în procesul consultativ au participat reprezentanți și președinți ai uniunilor de creație: *Uniunea Scriitorilor*, *Uniunea Teatrală*, *Uniunea Muzicienilor*, *Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor*, *Uniunea Cineaștilor*, *Uniunea artiștilor plastici*, *Uniunea Arhitecților*,

Uniunea Artiștilor Plastici, Uniunea Arhitecților, etc. și altor părți interesate, care au formulat propuneri de modificare a cadrului normativ în scopul îmbunătățirii acestuia.

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Culturii www.mc.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md care poate fi accesat la următorul link <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-de-initiere-a-procesului-de-elaborare-a-proiectului-hotararii-guvernului-cu-privire-la-sustinerea-financiara-a-activitatilor-uniunilor-de-creatie-statutul-omului-de-creatie/12110> (cu termen de 10 zile lucrătoare: 28.02.2024 - 12.03.2024).

Relevant de menționat este și faptul că, în urma examinării proiectului de lege în cadrul ședinței Secretarilor Generali din data de 16.06.2025, a fost formulată recomandarea ca Ministerul Culturii să inițieze consultări suplimentare cu reprezentanții Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, precum și cu alte autorități relevante, în vederea ajustării proiectului și prezentării acestuia, pentru reexaminare, în cadrul unei ședințe ulterioare a Secretarilor Generali. În aplicarea acestei recomandări, la data de 18.06.2025, ora 14:00, a avut loc, în format online, ședința de consultare, cu participarea reprezentanților Ministerului Finanțelor și ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale. În cadrul discuțiilor, au fost formulate propuneri de coroborare a proiectului de Lege Statutul omului de creație cu prevederile proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea economică independentă a persoanelor fizice). În acest context, Ministerul Culturii a revizuit proiectul în conformitate cu recomandările formulate și cu prevederile proiectului de Lege menționat, transmițându-l spre examinare repetată în cadrul ȘSG.

Proiectul de Lege, însoțit de Nota de fundamentare urmează a fi avizat și consultat de către autorități publice precum: Ministerul Finanțelor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Centrul de Armonizare a Legislației, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală, precum și Agenția Servicii Publice.

7. Concluziile experților

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice și expertizei anticorupție după parcurgerea procedurii de avizare prevăzută de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege se încorporează în cadrul normativ existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.

Pentru implementarea noii legi urmează a fi elaborate următoarele acte normative:

- Ordinul ministrului Culturii cu privire la aprobarea Registrului artiștilor liber – profesioniști;
- Hotărâre de Guvern cu privire la aprobarea procedurilor de acordare a indemnizației de merit și regulamentul de funcționare a Comisiei naționale pentru acordarea indemnizației de merit.

La fel, în vederea punerii în aplicare a prevederilor acestui proiect de lege urmează a fi efectuate modificări în cuprinsul cadrului normativ vizând fiscalitatea, asigurările sociale de stat și asigurările obligatorii de asistență medicală în vederea identificării artiștilor liber – profesioniști în calitate de contribuabili.

Ministru

Cristian JARDAN